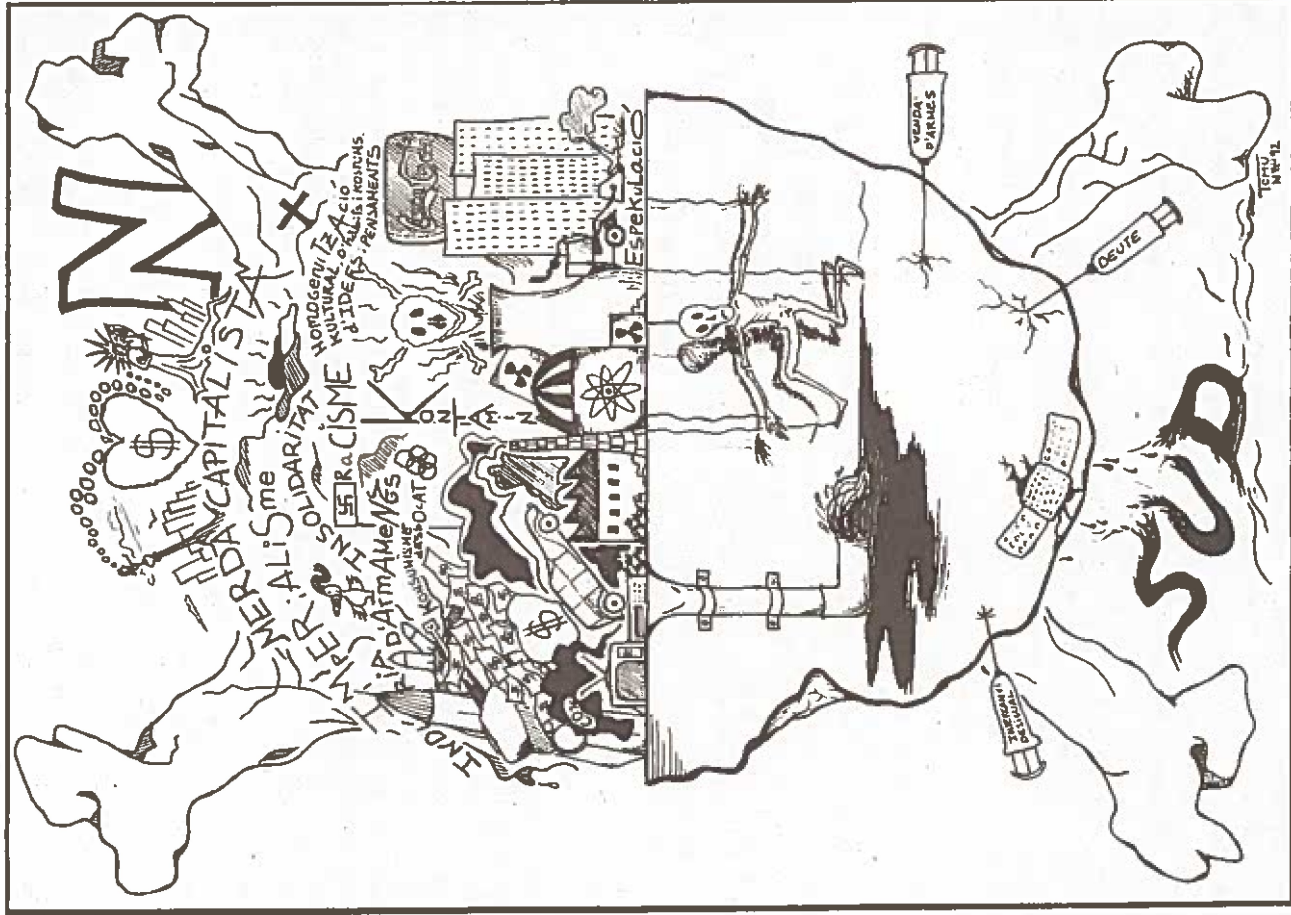

L'ecologisme i l'opció política verda a Menorca

per GUERM ORFILA

Quina és la causa que l'ecologisme o el moviment verd hagi desembarcat al món de la política? Crec que en el fons hi trobarem l'inquietud per la necessària regeneració ètica en l'activitat política. Si la qualitat de vida s'ha degenerat fins als límits que coneixem és degut en gran mesura al predomini de l'egoisme i la perversitat en les relacions humanes. L'home maltracta el Planeta perquè es maltracta a sí mateix i els seus iguals, i el Planeta malalt, que és el suport físic i biològic de l'home, engranatge insubornable del procés evolutiu, retorna a l'home la brutícia que ell li imposa. L'espècie humana degenera temptant al suïcida col·lectiu, que seria l'extinció abans de temps, o el que ara és estar condemnats a conviure amb les perversions d'una tecnologia desfermada, no controlada per l'ètica: la possibilitat real, ja visc-

*L'espècie humana
degenera temptant
al suïcidi col·lectiu,
que seria l'extinció
abans de temps,
o el que ara és estar
condemnats a conviure
amb les perversions
d'una tecnologia
desfermada,
no controlada
per l'ètica.*

En l'assaig polític de Joan Fuster hi ha una indagació constant al voltant del nacionalisme d'aliberament de les nacions sense estat, i, més concretament, d'aquest nacionalisme en el context català. En el seu llibre **DICIONARI PER A OCIOSOS**, a l'entrada «nacionalisme» explica detalls interessants sobre l'origen del terme, i, sobretot, sobre el context dins el qual aquest apareix.

Ens conta Fuster que en un llibre titulat LUMEN DOMUS, escrit per dominicans («domini cane»), és a dir «cans del Senyor», no ho oblidem), hi apareix el terme «nacionalisme», en el context d'una acusació contra els frares catalans de l'ordre, formulada per la resta de frares col·legues seus de la corona hispànica. Aquests dominicans catalans són acusats de ser «nacionistes i bandolers». (Aquí el terme «bandolers» no té altra connotació que la de «parcial en la defensa dels interessos del propi país»).

A partir d'aquesta anècdota, Fuster analitza en quin context pot aparèixer aquest «nacionalisme». Per dur a terme aquesta anàlisi, divideix els pobles de la nostra part del món en «pobles excel·lits» i «pobles frustrats». Ni en els uns ni en els altres no hi és possible un nacionalisme com l'entendem actualment els catalans. Un poble excel·lit és aquell que presenta unes característiques nacionals plenament consolidades i unes estructures de poder que en garanteixen la continuïtat sense problemes: estat, forces coercitives, mitjans econòmics, representació internacional, etc. Els pobles excel·lits no necessiten per res ser nacionalistes, donat que les seves característiques nacionals no són posades en qüestió i s'han constituït en societats que controlen allò que els concerneix directament. Qualsevol nació que compti amb un estat i els mecanismes que aquest comporta és (o acaba sent) un poble excel·lit.

***Els pobles excel·lits
no necessiten per res
ser nacionalistes,
donat que les seves
característiques
nacionals no són
posades en qüestió***

amb cap d'aquests elements també propis dels pobles excel·lits. En conseqüència, es produeix un desajustament més que notable. El desajustament es pot solucionar de dues maneres diferents; o bé quan el poble no excel·lit esdevé plenament un poble frustrat (quan ja no es pot pensar a reivindicar la pròpia sobirania), o bé quan el poble excel·lit assoleix totes les característiques amb què ha de comptar qualsevol poble amb una vida nacional plenament normalitzada.

Francesc de Paula Burguera, en el seu llibre **ÉS MÉS SENZILL ENCARA: DIGUEU-LI ESPANYA**, fa una observació, en la línia del que propugnava en aquest sentit Joan Fuster, força interessant: de fet, els nacionalistes catalans som molt menys nacionalistes que no els nacionalistes espanyols. El nacionalisme català sorgeix com a autodefensa davant un nacionalisme espanyol agressiu, que es creu legitimat per intervenir en els afers de la societat catalana. Fixem-nos, per exemple, amb la polèmica que s'ha desfermat al voltant de la «catalanitat» dels Jocs Olímpics. Mentre pel cantó català s'esgrimia només un discurs «a la defensiva», del tipus «tenim dret a veure els nostres símbols en les cerimònies», etc., el nacionalisme espanyol -vehiculat sobretot a través de la premsa i els polítics de l'Altiplà- esgrimia un nacionalisme força agressiu: «los Juegos son de toda España», «Cataluña explota a España», només hi ha d'haver la bandera espanyola perquè l'Estat espanyol també hi ha fet una aportació econòmica, etc. L'ex-president de la Real Academia Española de la Lengua declarava que els idiomes oficials dels Jocs Olímpics són l'anglès, el francès i la llengua del país al qual es acull. Com que Barcelona és a Espanya, els idiomes oficials haurien d'haver estat l'anglès, el francès i l'espanyol. I ho rebtava dient: «otra cuestión son los idiomas regionales». Es devia tenir la cançoneta apresada d'aquesta manera i la devia trobar abominablement lògica. Tant ell com la immensa majoria dels seus compatriotes.

BERNAT JOAN i MARI
Catedràtic en Filologia Catalana
Col·laborador de la revista
«Sa Veu d'Eivissa i Formentera»

En els pobles frustrats, el nacionalisme tampoc no hi és viable. Fuster ens posa Occitània com a exemple de poble frustrat. Sense haver arribat a constituir mai res que s'assembla a un estat, Occitània s'ha anat residualitzant, fins a límits mínims, dins el context de la «nació francesa», i avui dia pràcticament no hi ha occitans que puguin concebre la constitució d'Occitània en un poble excel·lit, és a dir, en una nació independent. El concepte de «sobirania occitana» és lluny de passar pel cap de la immensa majoria dels ciutadans d'aquell país. Així, doncs, cap nacionalisme d'alliberament no pot arrelar en un poble ja estigui residualitzat i al qual no li quedin elements de cohesió (pensem, per exemple, que el poble jueu es va recuperar pràcticament del no res, però que els jueus de la diàspora havien conservat consciència de jueus i un element conector tant important com la religió, practicada aferrissadament per la majoria d'ells, fossin al lloc del món on fossin).

El nacionalisme d'alliberament només pot sorgir, doncs, a pobles que no siguin ni plenament «excel·lits» ni plenament «frustrats». El cas de Catalunya es troba dins aquests. El poble català conserva la llengua nacional pròpia, uns signes d'identitat cohesionadors i uns mínims de cohesió nacional (d'intensitat diferent segons les àrees geogràfiques), elements que corresponen, naturalment, als pobles excel·lents. Però no compta ni amb un estat propi, ni amb poder per administrar els propis recursos, namb forces coercitives, ni